

Stockholm 13-12-2004

Delrapport 2

Om diskrimineringens omfattning och karaktär i Stockholm

Syftet med undersökning

Syftet med enkätundersökningen var att undersöka diskrimineringens omfattning och karaktär. Resultatet och informationen från undersökningen skulle därefter kunna ligga till grund för eventuella åtgärder.

Genomförande

Enkäten innehöll 25 frågor, vilka handlade om olika aspekter av diskrimineringen (se bilaga).

Enkätundersökningen omfattade 1000 utrikes födda vuxna personer i Stockholms kommun. Uppdraget att göra urvalet gavs till SCB, Statistiska centralbyrån, som skulle ur registret över totalbefolkningen skulle slumpa ut 1000 utrikes födda vuxna personer. Vidare fick SCB följande begränsningar:

- Hälften av respondenterna skulle vara kvinnor och hälften män.
- Alla respondenter skulle ha bott i Sverige i minst 5 år.
- Av de 1000 personer tillfrågade skulle 250 vara födda i Norden, 150 i övriga Europa, 250 i Asien, 250 i Afrika och 100 i övriga världen. Anledningen till denna fördelning över världsdelar var dels att återspegla de lokala förhållandena rörande utrikes föddas sammansättning i kommunen och dels att möjliggöra en jämförelse mellan respektive grupper om hur de upplever diskriminering.

Efter urvalet postade SCB under januari 2004 enkäten till respondenterna. Två påminnelser skickades. Respondenterna fick skicka tillbaka sina svar till SCB, som någon vecka efter andra påminnelsen postade alla enkäter som var besvarade till oss.

Vi har därefter sammanställt svaren. Delar av svaren presenterade vi i delrapport 1 under maj månad 2004. Vi presenterar nu vår andra och sista delrapport där vi sammanställer resultat rörande respondenternas syn på om samhället (kommunen, arbetsgivarna, offentliga institutionerna, facket m. fl.) gör tillräckligt för att motverka diskriminering. Sammanställningen inkluderar även syn på lagarna som ett instrument för att motverka diskriminering.

Sammanfattning

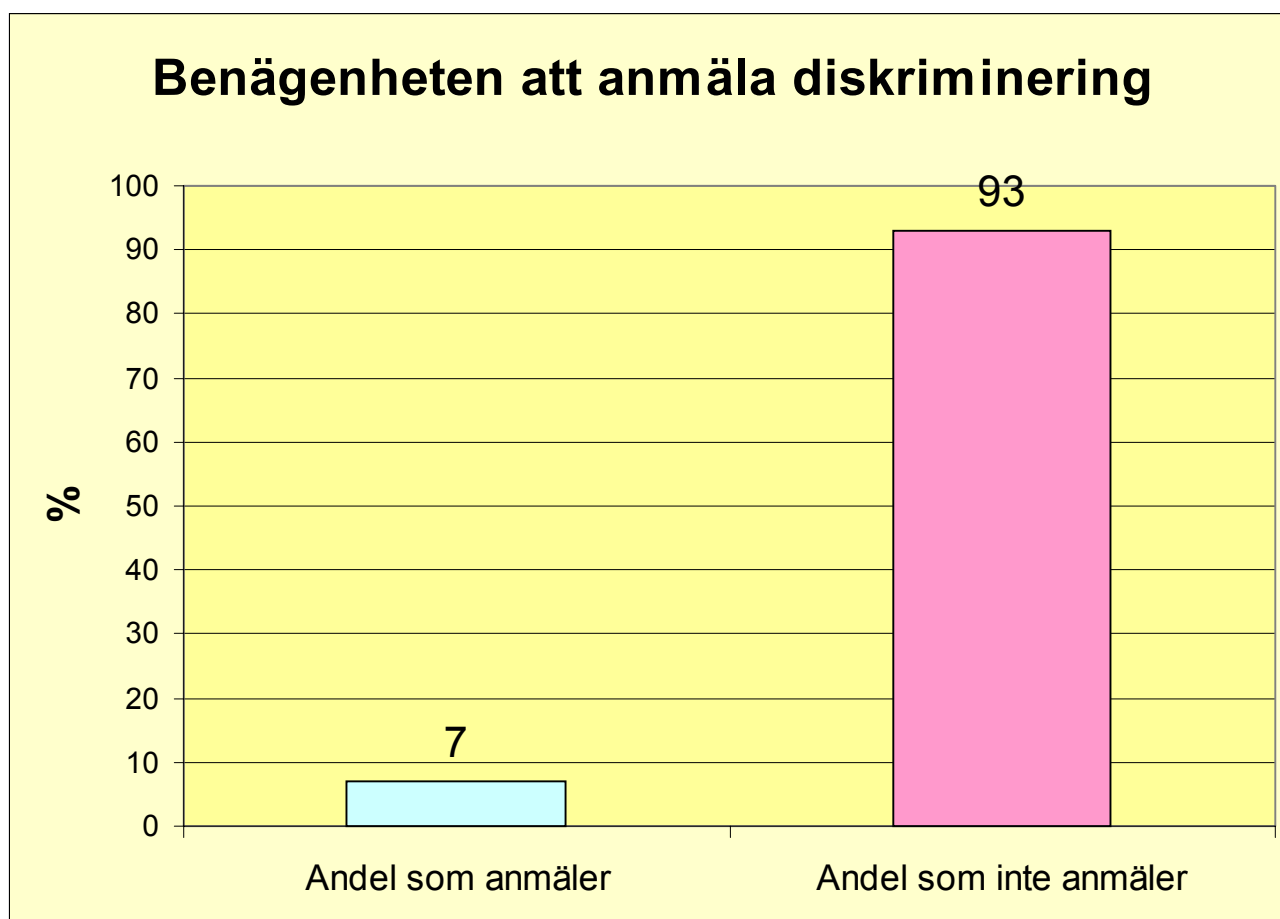
- *Hela 93 procent av dem som känner sig diskriminerade väljer att inte göra en anmälan om diskriminering till Diskrimineringsombudsmannen eller Polisen (Diagram 3).*
- *Endast 6 procent av de svarande anser att kommunen gör tillräckligt för att motverka diskriminering (Diagram 4).*
- *Endast 8 procent av de svarande anser att de privata arbetsgivarna gör tillräckligt för att motverka diskriminering (Diagram 5).*
- *Endast 9 procent av de svarande anser att de offentliga arbetsgivarna gör tillräckligt för att motverka diskriminering (Diagram 6).*
- *Endast 13 procent av de svarande anser att facket gör tillräckligt för att motverka diskriminering (Diagram 7).*
- *Den absoluta majoriteten av de svarande känner till att det finns lagar mot diskriminering. Det är hela 78 procent av de utrikes födda som har svarat som anger att de känner till att det finns lagar mot diskriminering (Diagram 8).*
- *Majoriteten av de svarande, 68 procent, anser att enbart lagar inte är tillräckliga för att skydda mot diskriminering (Diagram 9).*

Presentation av resultaten

Benägenheten att anmäla

Vi har länge varit övertygade om att de diskriminerades anmälningsbenägenhet är mycket lågt. Det finns tyvärr inte så många undersökningar på detta område. Diskrimineringsombudsmannen (DO) gjorde för många år sedan en undersökning om detta och fann att endast en mycket liten del av dem som känt sig utsatta för diskriminering anmäler diskrimineringen till DO. Vi tyckte att frågan var intressant och ville dessutom veta hur de utrikes födda i Stockholm agerar när de utsätts för diskriminering; anmäler de detta till DO/Polisen eller inte. Av diagrammet nedan framgår att enbart 7 procent av dem som kände sig diskriminerade som hade gjort anmälan. De övriga 93 procenten låter bli att anmäla.

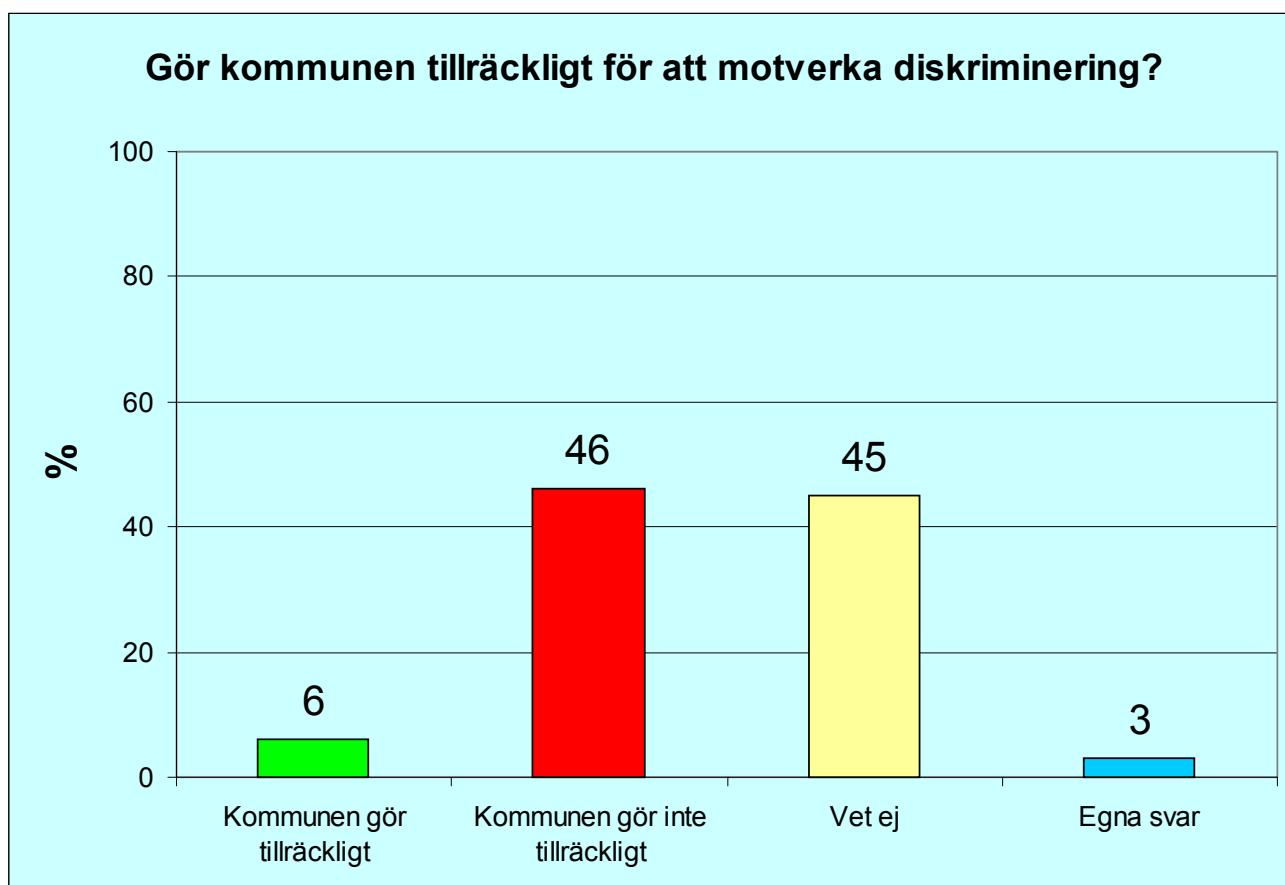
Diagram 3

Gör Stockholms kommun tillräckligt för att motverka diskriminering?

En intressant fråga är om de utrikes födda anser att Stockholms kommun gör tillräckligt för att motverka diskriminering. Diagrammet nedan visar att endast 6 procent av de svarande anser klart att kommunen gör tillräckligt för att motverka diskriminering. Nästan 8 gånger fler, 46 procent, anser att Stockholms kommun inte gör tillräckligt. Resten har antingen svaret att de inte vet eller så har de haft egna svar som inte är entydiga.

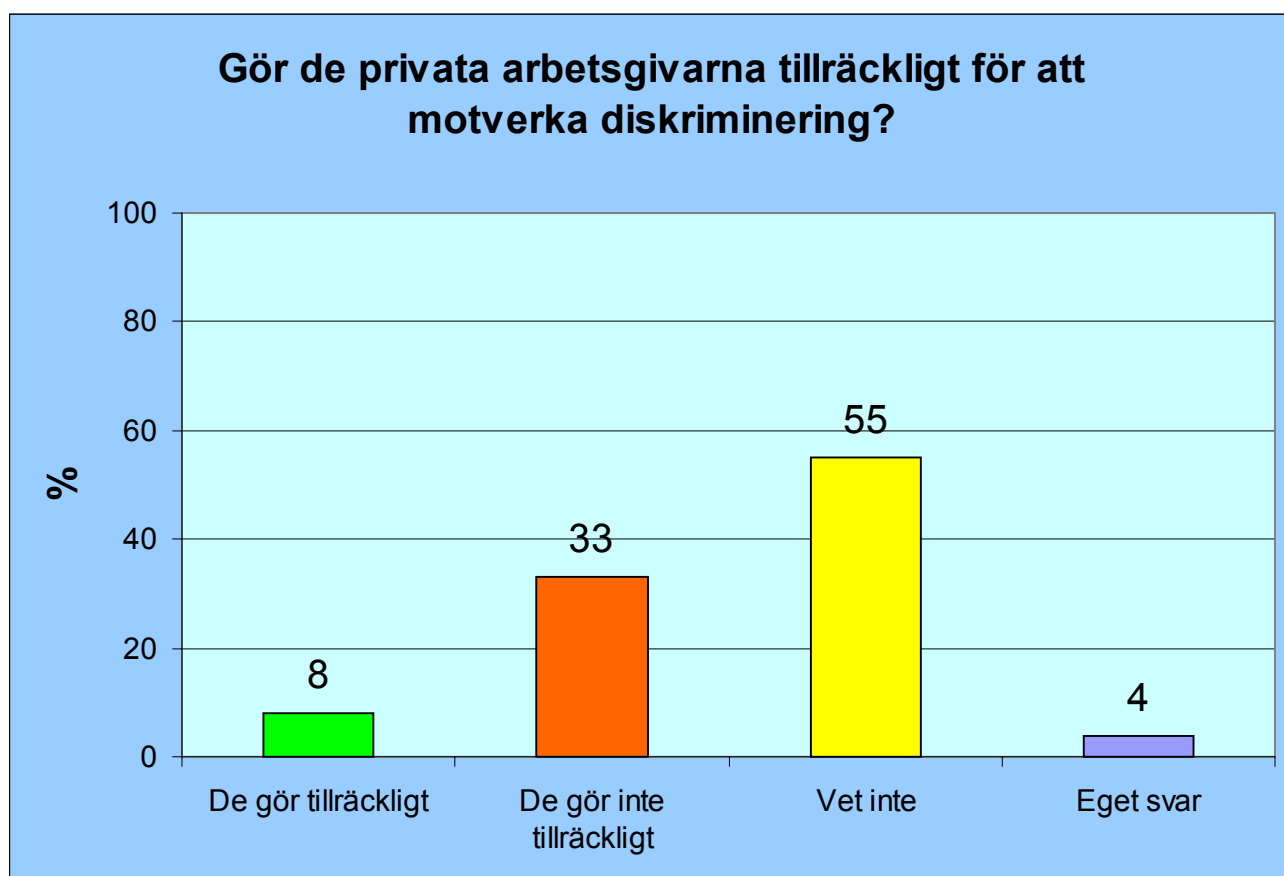
Diagram 4

Gör de privata arbetsgivarna tillräckligt för att motverka diskriminering?

En annan frågeställning som fanns i enkäten är de utrikes föddas synsätt på de privata arbetsgivarna; gör de tillräckligt för att motverka diskriminering. Undersökningen visar att endast 8 procent av de svarande anser att de privata arbetsgivarna gör tillräckligt för att motverka diskriminering. Hela 33 procent anser att de privata arbetsgivarna inte gör tillräckligt för att motverka diskriminering. Resterande har svarat att de inte vet eller så har de lämnat egna svar som inte alltid är så klara.

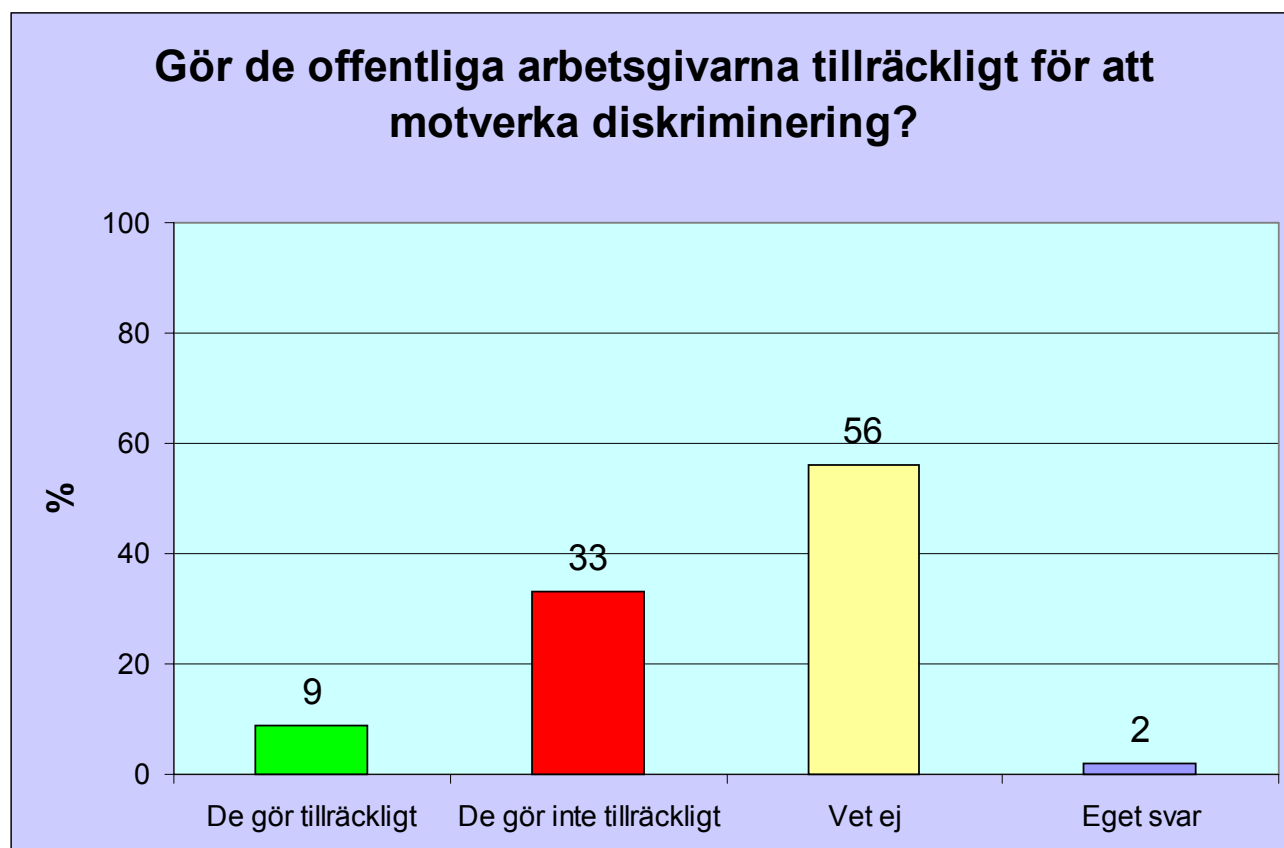
Diagram 5

Gör de offentliga arbetsgivarna tillräckligt för att motverka diskriminering?

Ytterligare en frågeställning som fanns i enkäten var de utrikes föddas synsätt på de offentliga arbetsgivarna; gör de tillräckligt för att motverka diskriminering. Undersökningen visar att endast 9 procent av de svarande anser att de privata arbetsgivarna gör tillräckligt för att motverka diskriminering. Hela 33 procent anser att de privata arbetsgivarna inte gör tillräckligt för att motverka diskriminering. Resterande har svarat att de inte vet eller så har de lämnat egna svar som inte alltid är så klara.

Diagram 6

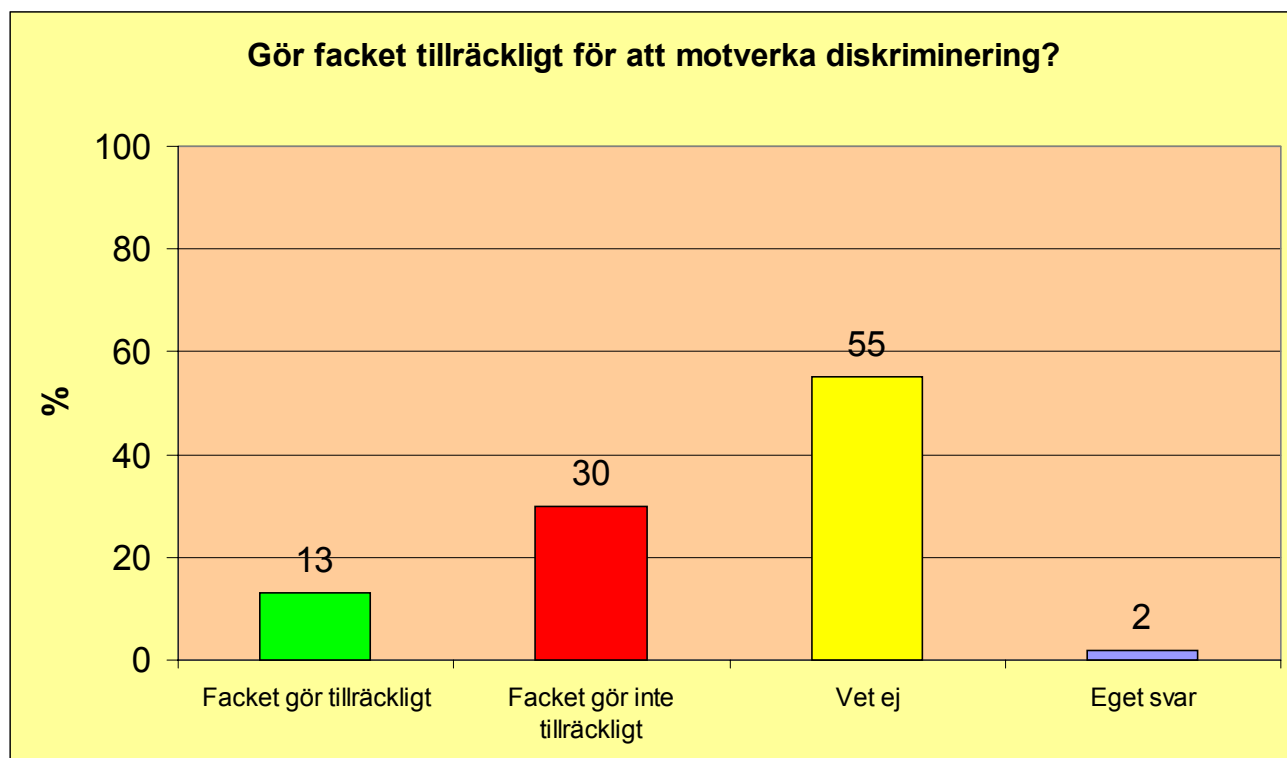

Av diagram 5 och 6 framgår att det i stort inte finns någon skillnad på synen mellan de privata och offentliga arbetsgivarna.

Gör facket tillräckligt för att motverka diskriminering?

En för många människor intressant fråga är huruvida fackföreningsrörelsen, som en viktig samhällsaktör, arbetar för att motverka diskriminering. Undersökningen visar att enbart 13 procent av de svarande anser att facket gör tillräckligt för att motverka diskriminering. Över dubbelt så många, 30 procent, anser att facket inte gör tillräckligt för att motverka diskriminering. Resterande har svarat att de inte vet eller så har de lämnat egna svar som inte alltid är så klara.

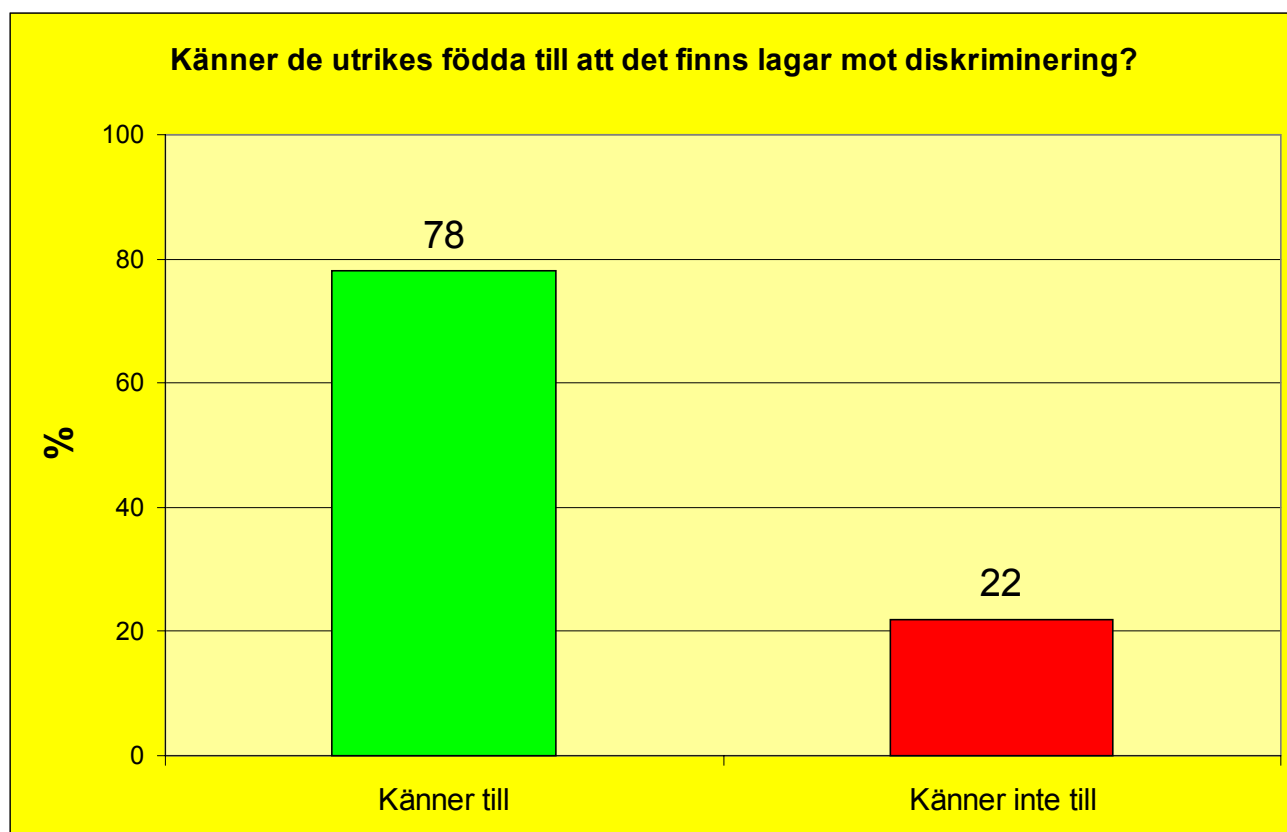
Diagram 7

Känner de utrikes födda till att det finns lagar mot diskriminering?

För att veta om de utrikes födda känner till att de finns lagar mot diskriminering var det nödvändigt att ställa frågan till dem som berörs. Vår sammanställning visar att den absoluta majoriteten, 78 procent, av de utrikes födda som svarade på vår enkät uppgav att de känner till att det finns lagar mot diskriminering; 22 procent anger att de inte känner till att det finns lagar mot diskriminering.

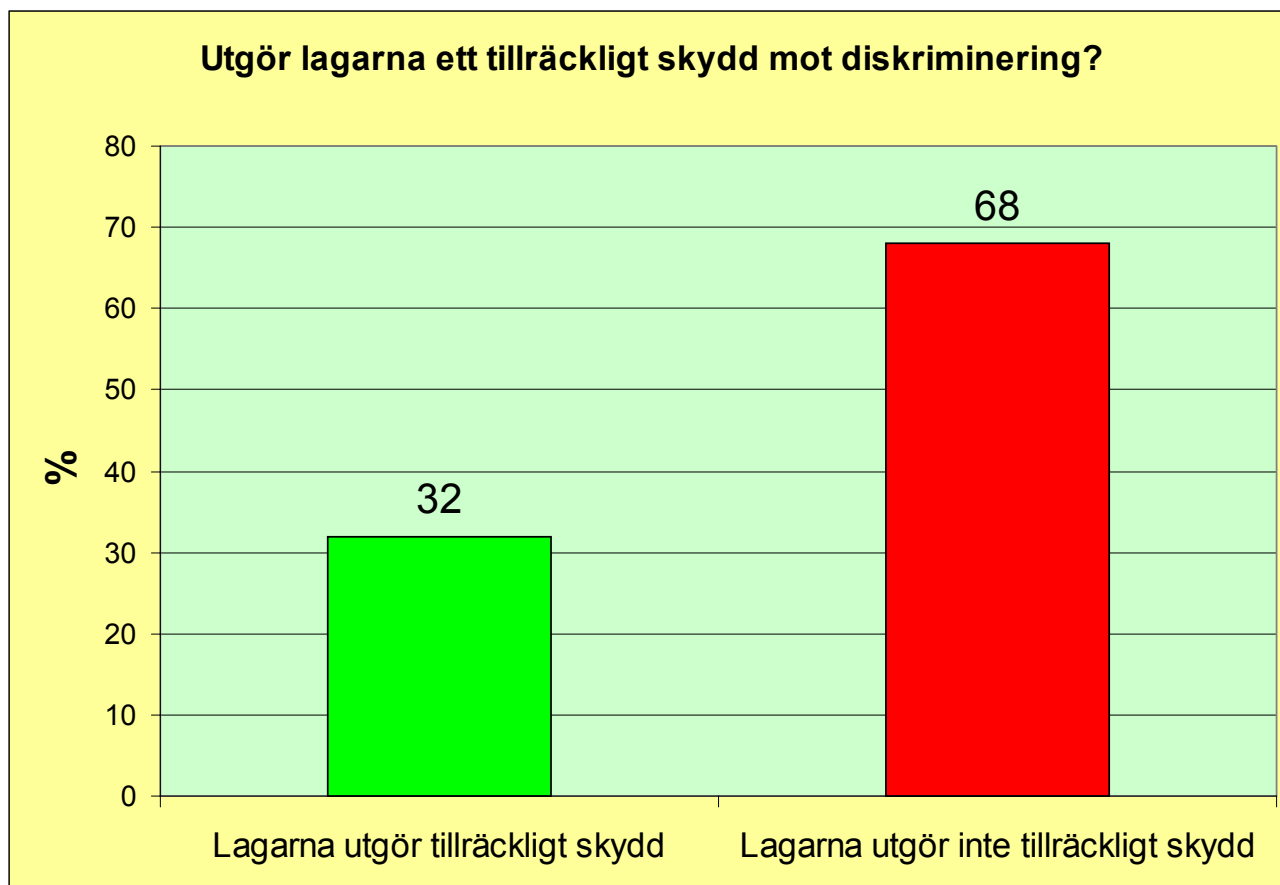
Diagram 8

Tycker man att lagarna utgör ett tillräckligt skydd mot diskriminering?

En annan intressant fråga att få svar på var de utrikes föddas syn på lagarnas tillräcklighet som instrument för att motverka diskrimineringen. Vi ställde frågan om man tyckte att lagarna utgör ett tillräckligt skydd mot diskriminering. Sammanställningen visar att en tredjedel, 32 procent, anser att lagarna utgör ett tillräckligt skydd medan två tredjedelar, 68 procent, anser att lagarna inte utgör ett tillräckligt skydd mot diskriminering.

Diagram 9

Kommentar

Nu bekräftas det som många har trott; att anmälningsbenägenheten är låg. Endast en mycket liten del, 7 %, av dem som känner sig utsatta för diskriminering gör anmälan mot diskrimineringen. Av sammanställningen framgår att anmälningsbenägenheten är större hos männen än hos kvinnorna. Sammanställningen visar att de anmälningar som görs till DO och polisen är enbart toppen på ett isberg.

Stockholms kommun har inte varit aktiv i kampen mot diskrimineringen. Här bekräftas den bilden. Enbart 6 procent av svarande tycker att Stockholms kommun gör tillräckligt för att motverka diskriminering. Det är ett underbetyg åt kommunen. För att öka kommuninvånarnas förtroende för kommunen i denna fråga är det viktigt att kommunen börjar agera aktivare för att förebygga och motverka diskrimineringen. Av de få som tyckte att kommunen gör tillräckligt mot diskrimineringen så var det dubbelt så många män som kvinnor.

De offentliga och privata arbetsgivarna brister lika mycket i kampen mot diskriminering, anser de utrikes födda.

Det är bra att så många känner till lagarna mot diskriminering. Sammanställningen visar att de svarande tyckte att lagarna inte utgör ett tillräckligt skydd mot diskrimineringen. Det är samma uppfattning som vi har haft. För att förebygga och motverka diskrimineringen behövs det en kombination av åtgärder:

- vi behöver lagar och det har vi en del av;
- vi behöver i denna fråga en aktivare kommun;
- vi behöver aktivare arbetsgivare;
- vi behöver opinionsbildning och fler opinionsbildare som verkar för att förändra attityder och beteenden;
- vi behöver större sanktionsmöjligheter, i form av lagar och regelverk såväl lokalt som centralt, mot dem som diskriminerar;
- vi behöver mera aktiviteter och motstånd från dem som diskrimineras;
- m.m.

Samtidigt som vi i denna delrapport har fått svar på en del frågor, så väcks det ännu fler. Vi hoppas att vi i vår nästkommande helhetsrapport kan besvara många av de frågorna.

Beräkningsunderlag

Fråga 19: Har du gjort någon anmälan om diskriminering till polisen eller DO?

Fråga 20: Gör kommunen tillräckligt för att motverka diskriminering?

Fråga 21: Gör de privata arbetsgivarna tillräckligt för att motverka diskriminering?

Fråga 22: Gör de offentliga arbetsgivarna tillräckligt för att motverka diskriminering?

Fråga 23: Gör facket tillräckligt för att motverka diskriminering?

Fråga 24: Känner du till att det finns lagar mot diskriminering?

Fråga 25: Anser du att lagarna utgör ett tillräckligt skydd mot diskriminering?

Alt 1: Ja

Alt 2: Nej

Alt 3: Vet ej

Alt 4: Eget svar

Alt 5: Har inte besvarat frågan

Frågor	Ja	Nej	Vet ej	Eget alt	Blank	Summa	Summa utan blanka
Fråga 19 *	16 (13) 7%	302 93%			204	522	318
Fråga 20	32 6%	239 46%	231 45%	14 3%	6	522	516
Fråga 21	42 8%	169 33%	283 55%	21 4%	7	522	515
Fråga 22	43 9%	165 33%	280 56%	11 2%	23	522	499
Fråga 23	63 13%	150 30%	277 55%	9 2%	23	522	499
Fråga 24	402 78%	112 22%			8	522	514
Fråga 25	135 32%	290 68%			97	522	425

* Av 522 personer som hade besvarat enkäten hade 194 angivit att de blivit diskriminerade; varav 13 hade uppgivit att de hade gjort anmälan ($13/194 = 7\%$). De övriga 3 (skillnad mellan 13 och 16) är personer som i fråga nr 13 hade inte uppgivit att de blivit diskriminerade under de senaste 3 åren. När de skulle besvara fråga nr 19 uppgav de att de hade gjort anmälan. Vår tolkning är att dessa tre hade blivit utsatta för diskriminering innan de tre senaste åren som fråga nr avsåg.

Män

Frågor	Ja	Nej	Vet ej	Eget alt	Blank	Summa
fråga 19	13	143			91	247
fråga 20	26	65	148	5	3	247
fråga 21	28	83	125	6	5	247
fråga 22	28	72	137	4	6	247
fråga 23	44	73	118	6	6	247
fråga 24	195	51			1	247
fråga 25	73	135			39	247

Kvinnor

Frågor	Ja	Nej	Vet ej	Eget alt	Blank	Summa
fråga 19	3	159			113	275
fråga 20	6	174	83	9	3	275
fråga 21	14	86	158	15	2	275
fråga 22	15	93	143	7	17	275
fråga 23	19	77	159	3	17	275
fråga 24	208	61			6	275
fråga 25	62	155			58	275

Frågor: kontakta
Julio Fuentes
0705-38 29 59; 08-55 69 33 64
julio.fuentes@sios.org